tis – apie 3 m, gylis – 1,3 m. Ties gatvių sankirta 70 cm gylyje atkastas mūras, orientuotas R–V kryptimi, tai 0,36–1 m pločio fragmentas, mūrytas iš gelsvai rausvų 28x?x5,5, ?x13,5x5, ?x12x5 cm dydžio plytų, rištų kalkių skiediniu. Nesuardytas kultūrinis sluoksnis nepasiektas – archeologinių žvalgymų metu fiksuotas pilkos maišytos žemės sluoksnis su gausiomis griuvenomis, skalda, XX a. buitinėmis ir statybinėmis šiukšlėmis. Vertingų archeologinių radinių neaptikta.

Atkarpa C (19 m ilgio) kasta Universiteto g., nuo atkarpos B. Žvalgytos atkarpos plotis – apie 3 m, gylis – 1,3 m. Atkarpos P dalies V sienelėje po stiprios liūties atsidengė XVI a. datuojamos Vilniaus miesto gynybinės sienos fragmentas, orientuotas ŠR–PV kryptimi, kurio tęsinys aptiktas 2005 m. archeologinių tyrinėjimų buvusio Bonifratrų vienuolyno teritorijoje metu. Sienos paviršius fiksuotas 54 cm gylyje nuo gatvės paviršiaus. Atkasta 1,15 m pločio siena, mūryta iš raudonų plytų (58x14x6,5, ?x13x8 cm dydžio).

Atkarpos galo R kampe atkastas XIX a. mūrinio kolektoriaus skliauto fragmentas. Kolektorius tiestas Š–P kryptimi, jo paviršius fiksuotas 80 cm gylyje nuo grindinio paviršiaus.

Atkarpoje nesuardytas kultūrinis sluoksnis nepasiektas – archeologinių žvalgymų metu fiksuotas pilkos maišytos žemės sluoksnis su gausiomis griuvenomis, skalda, XX a. buitinėmis ir statybinėmis šiukšlėmis. Aptikta plokštinių koklių fragmentų ir stiklinio butelio šukė.

THE FIELD EVALUATION ON L. STUOKOS-GUCEVIČIAUS ST. / UNIVERSITETO ST.

In 2006 an evaluation was conducted in Vilnius on L. Stuokos-Gucevičiaus St. / Universiteto St. The evaluation was made in a trench up to 3 m wide that was excavated to a depth of up to 1.3 m. No undisturbed cultural layer horizons were reached. During the evaluation 4 brick wall fragments, a stone pavement fragment, fragments of Vilnius' 16th century defensive wall, and fragments of a 19th century brick sewer were discovered and recorded. Chance 17th–19th century finds were collected during the evaluation.

TYRINĖJIMAI REPREZENTACINIŲ RŪMŲ ANSAMBLIO TERITORIJOJE

Robertas ŽUKOVSKIS

2006 m. buvo tęsiami 1995 m. pradėti archeologiniai tyrinėjimai Vilniaus reprezentacinių rūmų ansamblio teritorijoje (S. Daukanto a. 3, Universiteto g. 6 ir Totorių g. 28).

Vykdant pastato 03A (XIX a. pradžioje buvusios ratinės) restauravimo ir pritaikymo Lietuvos Respublikos Prezidento rezidencijai darbus, 2006 m. atlikti archeologiniai tyrinėjimai pastato viduje (patalpos 1–3). Tirtas 227,6 m^2 plotas. Patalpoje 1 aptikti trys mediniai šuliniai (XVI–XVII a. pirmoji pusė), taip pat medinių (kanalizacijos ar drenažo sistemų) konstrukcijų fragmentų (1 pav.). Patalpoje 2 atkastas vidinės sienos mūrinis pamatas. Patalpoje 3 atkasta medinio XVIII a. pastato apatinė dalis (sienojai, grindys), medi-

1 pav. Reprezentacinių rūmų ansamblio teritorija, patalpa 1, trijų šulinių ir kitų medinių konstrukcijų fragmentai. *L. Girlevičiaus nuotr.*

Fig. 1. Grounds of the Representative Hall complex, premises 1, fragments of 3 wells and other wooden constructions.

2 pav. Reprezentacinių rūmų ansamblio teritorija, patalpa 3, medinio pastato apatinė dalis, nutekamojo latako fragmentas ir šulinys. *L. Girlevičiaus nuotr.*

Fig. 2. Grounds of the Representative Hall complex, premises 3, bottom part of a wooden building, fragment of a gutter, and a well

nio nutekamojo latako fragmentas (XVII a.), medinis šulinys (XVI a.) (2 pav.). Kultūrinio sluoksnio storis 1,8–2,1 m (užpiltuose šuliniuose – iki 2,5–2,8 m). Viršutinis kultūrinio sluoksnio horizontas (iki 1–1,4 m storio) sietinas su ratinės pastato statybos ir rekonstrukcijų laikotarpiu (XIX–XX a.). Apatiniame durpių sluoksnyje su gyvulių kaulais ir medžio liekanomis aptikta XVI–XVII a. radinių. Daugiausia radinių aptikta mediniuose šuliniuose, kurie vėliau naudoti kaip ūkinės duobės.

Archeologiniai tyrinėjimai vykdyti pastato išorėje. Prie pastato V sienos numatyta įrengti naują priestatą – laiptinę (plotas B), o prie P sienos – dar vieną rūsio patalpą (plotas A). Taip pat atlikta išorinių pastato sienų ir vidinio kiemo Š tvoros pamatų hidroizoliacija. Tirtas 172 m^2 plotas. Plote A atkastas medinio latako, aptikto buvusios ratinės viduje (patalpa 3), tęsinys (3 pav.). Latakas datuojamas XVII a. Kultūrinio sluoksnio storis – apie 4 m. Viršutiniai jo horizontai iki 2,6–3 m gylio suardyti įrengiant XX a. betoninį šiluminės trasos kolektorių. Plote B aptiktas mūrinio tvoros (?) pamato fragmentas. Kultūrinio sluoksnio storis – iki 3,8 m. Šiame plote buvo kasama iki projektinio 2,7 m gylio. Visas kultūrinio sluoksnio storis nustatytas iškasus du šurfus. Viršutiniai kultūrinio sluoksnio horizontai iki 0,6–1,4 m gylio visiškai suardyti. Apatiniuose horizontuose aptikti archeologiniai radiniai datuojami XVI–XVII a.

Tranšėjose, kastose prie išorinių pastato sienų ir vidinio kiemo Š tvoros pamatų, aptikta negausių archeologinių radinių, datuojamų XVII–XIX a. Prie vidinio kiemo Š tvoros pamato aptiktas medinio latako fragmentas, prie pastato ŠV kampo – akmenų grindinio fragmentas.

Vykdant Lietuvos Respublikos prezidentūros parko (01P) teritorijos tvarkymo darbus, buvo restauruojamos parką juosiančios mūrinės tvoros Š ir ŠV atkarpos. Archeologinių tyrinėjimų metu iškasti trys šurfai (32,3 m^2 plotas), juose atkasti gynybinės miesto sienos (pamatinės jos dalies) fragmentai, orientuoti ŠR–PV kryptimi. Šurfe 1 fiksuotas apie 3 m storio kultūrinis sluoksnis. Šurfuose 1, 2 prie gynybinės sienos vidinės (R) pusės aptikti buvusių pastatų mūrinių pamatų fragmentai (4 pav.). Pastatai statyti tuo metu, kai gynybinė miesto siena jau prarado savo gynybinę funkciją ir buvo palaipsniui griaunama (XVIII–XIX a.). Norint patikslinti gynybinės sienos kryptį, prie 1997 m. atkasto ir eksponuoto jos fragmento Š pusės iškastas šurfas 3. Šurfuose 2, 3 įžemis nepasiektas. Surinkti negausūs archeologiniai radiniai. Kadangi kasta arti skirtingo laikotarpio pamatų, aptikti radiniai buvo permaišyti. Kartu aptikti XVI–XIX a. datuojami archeologiniai radiniai.

2006 m. gruodžio – 2007 m. sausio mėnesiais išorės pamatų sanavimo darbų metu atlikti archeologiniai žvalgymai prie parką juosiančios Š tvoros (Liejyklos g.). Darbų metu ties tvoros pamatu iškasta 0,8–1,2 m pločio ir apie 116 m ilgio tranšėja. Kasta iki 1,5 m gylio nuo šaligatvio plytelių viršaus. Kastoje tranšėjoje įžemis nepasiektas. Atliekant archeologinius žvalgymus, atkasti ir fiksuoti XVII a. datuojamų mūrinių konstrukcijų fragmentai, akmenų grindinio (gatvės) liekanos, aptikta XVI–XIX a. datuojamų archeologinių radinių. Mūrų paskirtis nėra aiški. Tikėtina, jog tai – gyvenamųjų ar ūkinės paskirties pastatų pamatinės dalys. Atkastas 2 m pločio mūras galėjo atlikti medinio vandentiekio atramos funkciją (kryptis į buvusį Bonifratrų vienuolyną).

3 pav. Reprezentacinių rūmų ansamblio teritorija, plotas A, medinio nutekamojo latako tęsinys. *L. Girlevičiaus nuotr.*

Fig. 3. Grounds of the Representative Hall complex, section A, continuation of the wooden gutter

4 pav. Reprezentacinių rūmų ansamblio teritorija, šurfas 1, prie gynybinės miesto sienos vidinės (R) pusės buvusių pastatų mūrinių pamatų fragmentai. *L. Girlevičiaus nuotr.*

Fig. 4. Grounds of the Representative Hall complex, test pit 1, fragments of the brick foundations of buildings located inside (E) of the city's defensive wall.

INVESTIGATIONS ON THE GROUNDS OF THE REPRESENTATIVE HALL

In 2006 investigations were conducted on the grounds of the Vilnius Representative Hall complex at S. Daukanto Square 3, Universiteto St. 6, and Totorių St. 28. An excavation was conducted inside building 03A (formerly a coach house in the early 19th century) (an excavated area of 227.6 m^2) as well as outside the building (an excavated area of 172 m^2). 3 test pits (with an excavated area of 32.3 m^2) were dug on the grounds of the park. A field survey (with a surveyed area of about 116 m^2) was made near the N fence surrounding the park (Liejyklos St.). During the excavation, fragments of wooden constructions dating to the 16th–18th centuries (Figs. 1–3) and of Vilnius' 16th century defensive wall (Fig. 4) were discovered as well as finds dating to the 16th–20th centuries.

ŽVALGYMAI SENAMIESČIO PIETINIO APVAŽIAVIMO TERITORIJOJE

Robertas ŽUKOVSKIS

2005 m. pradėti žemės kasimo darbai, susiję su Vilniaus senamiesčio P apvažiavimo tarp Aušros Vartų ir Višinskio g. statyba. Statybų teritorija apėmė Vilniaus senamiesčio teritorijos PR dalį, ribojančią kvartalus 66, 76, 77 ir 78 ir vietinės reikšmės urbanistikos paminklo (gyvenamųjų namų komplekso tarp Baltstogės, Rasų ir P. Višinskio g.) ŠV pakraštį.

1992 m. žvalgomuosius archeologinius tyrinėjimus Vilniaus senamiesčio P apvažiavimo teritorijoje atliko PRI (vadovas V. Raškauskas). Iš viso iškasti 22 šurfai. 2005 m. statybų teritorijoje vykdyti žvalgomieji archeologiniai tyrinėjimai ir archeologiniai žvalgymai. Jų metu iškasta 11 šurfų ir žvalgyta atkarpa tarp P. Višinskio ir Lapų g. Ant kalvos, esančios į V nuo Lapų g., ištyrus 62 m^2 plotą, aptikta 11 griautinių kapų (žr. *ATL 2005 metais*, V., 2006, p. 364–365).

2006 m. pratęsus senamiesčio P apvažiavimo statybos darbus (atkarpoje tarp Aušros Vartų ir Vanagėlio g.), kartu vykdyti ir archeologiniai žvalgymai. Žvalgytas 7970 m^2 plotas.

Žvalgant įvažiavimo į Lapų g. atkarpą aptiktas grupinis kapas. Jame, H_{abs} 148,47–148,21 m gylyje, rasti penki apardyti skeletai. Palaikai kapo duobėje gulėjo dviem lygiais: viršutiniame – du (skeletai 1 ir 2), apatiniame – trys (skeletai 3–5). Skeletas 1 buvo orientuotas galva į R. Kaklo srityje rastos dvi viena ant kitos sudėtos sidabro lydinio monetos. Skeletas 2 buvo orientuotas galva į V. Prie kaulų aptiktos trys kaulinės sagos. Skeletas 3 buvo orientuotas galva į V. Šalia dešinės kojos blauzdikaulio rasta vario lydinio sagutė su iškiliu ornamentu ir skaičiumi „92“. Skeletas 4 buvo orientuotas galva į R. Skeletas 5 buvo orientuotas galva į R. Kaklo srityje rastos dvi viena ant kitos sudėtos sidabro lydinio monetos (1 pav.).

Grupinis kapas pagal rastų monetų kaldinimo metus (1763, 1793, 1794, 1802 m.) bei karinio munduro sagutę datuojamas XIX a. pradžia. Atlikus antropologinę kaulų analizę nustatyta, jog mirusieji buvo 18–20 m. amžiaus vyrai. Šią kapavietę galima sieti su Napoleono armijos atsitraukimu iš Maskvos 1812–1813 m. žiemą.